

talanes (= it. ant. *menovare*); va desorientat Moll (AORBB IV, 114) en voler derivar això de l'ar. *ð'ba* i els seus descendents romànics (incloent-hi el pseudollatí *VIVULA*, REW, 9418) per als quals veg. *ADIVES* (i per a *baliva/balida*, veg. *VÈRTOLA*).

Aminvar [S. XIII]: «O lenga enverinada de Diable, --- jo no vul que tu *aminves* a mi negun dels turmens, per so que tu confés que est vensut en totes cozes», *VidesR* (f° 47r1); «falsar les mesures e *aminvar* lo pes» en el *Li. d'Ajustaments* de la B. Univ. Bna. (S. XIV), *DBal.* (s. v.); «fo batut quatre vegades, ab los altres diners, y a cada vegada *aminvà* de preu», «si lo que és quadrat se fa redó, *aminva* tres catorzens», *OPou* (*ThPu.*, 148, 75); eiv. «*aminvà*: minorar, disminuir», *PzCabr.* *Aminves* 'minvades de teixidor' (*DAG.*); *aminvada*; *aminvador*; *aminvament*; *aminvant*; *aminverat*.

+*Minfallada* (la *m.*) diuen a *StPol* (1927) per 'el baix de l'onada', o sigui la depressió entre una onada i la següent, semblaria un derivat anòmal de *minva*, forma amb el sufix *-all*, *-alla*, però no pot ser així perquè llavors la *-ll*-*allà*, essent del tipus *-yl-* hauria de sonar avui *ï* i en realitat deien *mimfəladə* els vells i senzills pescadors a qui jo ho sentia; en realitat la part de *minvada* es deu reduir aquí a la inicial *mi-* i la terminació en *-ada*, i es tractarà de l'antic verb *menysfallir* 'menyscabar, anar de baixa', que *AlcM* documenta junt amb *menysfalliment* en dos textos de 1537 i 1511, encrueat amb *minvada*: en efecte *fallir* i *falla*/*fallar* es pronuncien amb *l* i no pas *ï* (*FALLERE*).

Menovell 'dit xic' [S. XIV], pot resultar d'un diminutiu del tipus adjectiu *MINŪS* 'petit, minso, mancat' que he documentat més amunt com a ètmon de *minve/mirve/minvol*, amb un tractament semblant al que hem constatat en *minova*; però també és possible que hi hagi hagut convergència amb un diminutiu del ll. *MINIMUS* 'el més petit' que ha donat l'it. *ménomo* i l'oc. ant. *merme* «le plus petit, diminué raccourci» (documentat en dos textos *ltd.* en prosa de c. al segle XIV, i com a nom del *ltd. merme* fi S. XIV, *PSW* v, 239, «minime, amoinndri, maigre, desséché», *TdF*): llavors *MINUS* seria responsable dels elements *m-nov-* i *MINIMUS* de la *e* inicial.

En català avui dia *menovell* és una paraula a penes viva i no recollida per la tradició lexicogràfica fins al *DAG.* (sense autoritats) «dit *menuell*: dedo menique», *menovell* per *Bulbena*, *DOrt.* i *DFa.*; però documentat amb diverses variants en uns quants textos dels Ss. XIV-XV: «si l'amador ha pres de la su' amant anell per amor, que'l deu portar en la mà esquerra, en lo dit *manovell*» en el *De Amore* d'Andreu el Capellà (p. 112); «són tan grans com lo dit *menovel*» en els *Romarates* a T. *Santa de Treps* (1323) (f° 87v); «de la gruxa del dit *manovell*» en la *Manescalía* de *Dieç* (fi S. xv), i *AlcM* cita «fins al darrer dit *manuel*» i «tocareu lo ferro ab los dos dits prop los *menovels*» en el *Flos Medicinae* del S. xv; la variant *dit menull* que també registra el *DAG.* és versemblant que no sigui més que un error de lectura per *manuel*; un diminutiu *manuelet* s'usaria a Benilloba (prop d'Alcoi) i

junt amb aquest *AlcM* assenyalava *meniell* en el vallespirenc Caseponce. En el parlar de Montalbà de Conflent, que ja és mig llgd. *Griera* registra *le menèl* (*ZRPh.* XLV, 248). Una denominació del mateix origen designa la *Font Manovella* i partida de *Manovella* en el Pall. (a Puiforniu, damunt Sort, 1964), segurament com a nom d'una font escassa o intermitent.

Noms afins, del dit xic, ultra el *merme* del *Viatge de St. Patrici*, es troben a l'Alta Itàlia: venec. *deo menuèlo*, *det menèl* (=al nom de Montalbà), a l'Aveyron i en el Lot, Asolo (venec.) *deo menèl*, en els quals no sembla possible fonèticament de veure un diminutiu de *MINUTUS* com voldria *Zauner* (*Die roman. Namen der Körperteilen*, *RFgn.* XIV, 453), car encara que *deo minù* de Capodistria vingui de *MINUTUS* i el nom venecià es pugui conciliar fonèticament amb totes dues bases, la forma *manvén*, *-ein*, que troba a Màntua, Módena i Reggio, s'explica també més aviat per *MINUUS* + *-INUS*; d'altra banda el tipus d'aquestes últimes formes sembla reaparèixer també a la frontera de Galícia i Portugal: Límia *menguinho* (*VKR* XI, 274), Ponte de Lima *dedo menguinho* (Leite de V., *Opúsc.* II, 64), si bé en parlars no llunyans del Nord portuguès ja tenim *mendinho* (Leite, ib., 52), que deu contenir *MINUTUS*. Altreament veg. més formes hispàniques i romàniques en el meu article *MENIQUE* (*DECH*). Un altre prolongament de *MINIM-ELLA* podria ser el cast. *marmella* 'barballera de les cabres', però més aviat serà *MAMELLA* × *BARBA* (*DECH* III, 791a48ss.).

En tot cas hi ha hagut també representants de *MINIMUS* i derivats en català. Hi ha fins i tot, en el Ross., algun testimoni de *merme* (forma igual a l'occitana que ja hem documentat) amb el significat de 'mancat de pes, insuficient': «si trobarà negú pesal *merme* --- pagarien ---», a. 1323 (*RLR* XXXII, 422); més sovint hi ha una forma de compromís entre aquesta i l'adjectiu més català *minve/mirve*: «si neguna obra de cayrós o de teules serà trobada *mirma* jos la mida o motle de la cort [la prescrita per la cort del batlle], sia trencada», «si --- la carn pesada serà trobada *mirme* de més de un quartó --- e si era trobada *mirme* de un quartó ---», docs. de Perpinyà, de 1284 i 1308 (*RLR* IV, 363; VIII, 54).

Pel que fa al verb derivat, tipus *MINIMARE* (S. v, *Cassius Felix*) és sabut que fou continuat per l'it. *menomare*, i sobretot el verb *mermar* tan viu en llengua d'oc, i modernament (no E. Mj.) en castellà (*REW*, 5586); la seva vida en català restà força més reduïda fins al punt que avui aquest verb es percep com a no genuí, almenys en el Princ. i les Illes i encara que molt concisament el registrin *Belv.*, *Lab.*, *Escrig* i *AlcM*, ha estat exclòs pels diccs. anteriors, incloent-hi *C. Ros*, *DFgra.*, *Damen.* i pels de *Fabra*, fins al val. de la rima de *FPastor*. He tractat d'un derivat important com a *MARMANYA*.

Com a verb antic el trobem només en docs. i fonts literàries rosselloneses: «que totz los teulers agen a tolre e a *mermar*, de totz los forns teulers, tot so que'ls ditz forns teulers agen, en alt, part la mida», «cascú teuler --- aja a tener lo motle dels cayrós, fer-